

Promo-LEX: subvențiile de la stat sunt o sursă de fortificare a activităților de bază ale partidelor, dar raportarea financiară rămâne una defectuoasă

Asociația Promo-LEX a prezentat miercuri, 3 mai, în cadrul dezbaterii "Finanțele partidelor politice din

Republica Moldova în 2016: transparență și control?" [Raportul "Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anului 2016"](#). Promo-LEX constată în raportul făcut public că, **subvențiile de la bugetul de stat au devenit o sursă de fortificare a activităților de bază ale partidelor politice din Republica Moldova.** Pe de altă parte, **raportarea rămâne a fi una defectuoasă** la capitolul conformității cu regulile de completare a raportului financiar. Din cele 45 de partide politice înregistrate, **doar 28 de partide au prezentat rapoarte la Comisia Electorală Centrală**, iar 17 formațiuni

politice n-au prezentat rapoarte anuale a cheltuielilor și a veniturilor.

Din 27 de partide, **5 sunt pasibile de sancțiuni contravenționale**, întrucât au raportat sedii în locațiune și în proprietate, fără a raporta cheltuieli legate de locațiunea și întreținerea acestora. Alte **8 formațiuni politice riscă a fi sancționate și/sau obligate să verse în bugetul de stat sau să restituie donațiile** încasate în numerar, peste plafonul stabilit (actual 5.050 lei), **în cuantum total de 30 423 862 lei**. PDM ar trebui să verse în bugetul de stat sau să restituie o sumă record de **29 076 000 lei**, urmați la mare distanță de PL care ar urma să verse la buget sau să restituie 458 548 lei, PP PN – 441 350, PCRM – 214 550 lei, PP PDA – 169 700 lei, PPEM – 24 300 lei, PSP – 23 950 lei, PSRM – 15 464 lei.

În raportul financiar anual pentru 2016 doar 2 partide politice (PPPN, PPPAS) au inclus cheltuielile de campanie, în sumă de 2 128 644 lei și, respectiv, de 1 511 392 lei. **Celelalte partide politice au inclus cheltuieli nesemnificative:** PPPDA – 450 lei, PSRM – 58 864 lei, PDM – 6246 lei, PL – 14 648 lei, PPD – 340 lei.

În anul 2016, **26 de partide politice urmau să beneficieze de subvenții** de la bugetul de stat. **Principala sursă de finanțare a acestora au fost donațiile**, în sumă de 48 172 775 lei, dintre care 49% a fost contribuția persoanelor fizice și 1% – a persoanelor juridice, **următoarea categorie au fost subvențiile de la bugetul de stat în sumă de 37 850 883 lei** (39% din totalul veniturilor) și **cotizațiile în sumă de 10 326 459 lei** (11% din total), alte venituri fiind nesemnificative – 1 713 lei, ceea ce constituie 0,002%.

Conform rapoartelor anuale prezentate la CEC, din 28 de formațiuni politice vizate, **19 au indicat venituri în sumă de 96 905 367 lei**. Analiza Promo-LEX arată că, deși 26 din 28 de partide au raportat membri, **doar 11 formațiuni au indicat**

cotizațiile de membru. Asociația Promo-LEX constată numeroase deficiențe interne ale partidelor la capitolul colectării cotizațiilor și riscul ca în 2018 acestea să piardă finanțarea de la bugetul de stat. Doar 2 formațiuni politice (PSRM și PPPN) respectă prevederea normativă în acest sens, adică mai mult de jumătate din membri achită cotizațiile.

Analiza Promo-LEX arată că, majoritatea cheltuielilor au constituit cheltuielile pentru presă și materiale promoționale – 69% din totalul cheltuielilor; categoria de cheltuieli pentru sedii și întreținerea acestora fiind următoarea – în proporție de 9%; cheltuielile de personal au constituit, ca și în perioada precedentă de raportare, 6%, clasându-se pe locul trei ca mărime; urmate de cheltuielile în campania electorală – 5%; cheltuieli pentru deplasări interne și externe – 4%; cheltuieli pentru telecomunicații – 2%; cheltuieli pentru întruniri și manifestații – 2%; plata cotizației de membru în organizațiile internaționale – 1% și alte cheltuieli – 1% din total.

Cuquantumul general al cheltuielilor neraportate a partidelor estimată de Promo-LEX pentru anul 2016 este de cel puțin – 4 493 442 lei, din partea a 14 partide politice (PDM – 1 059 207 lei, PL – 907 877 lei, PCRM – 791 832 lei, PPPN – 712 116 lei, PPS – 443 081 lei, PPEM – 252 379 lei, PSRM – 183 549 lei, PP PDA – 66 839 lei, PPRM – 23 800 lei, PLDM – 11 901 lei, PPCD – 25 200 lei, PVE – 10 932 lei, PNL – 3552 lei, PPPAS – 1117 lei).

ALTE CIFRE RELEVANTE

Partide care au prezentat rapoarte în 2016 – 28

Cetățeni, membri de partid – 228 692

Partidele au pierdut 39 414 membri de partid

Cotizații plătite – 10,33 milioane de lei

Subvenții de la bugetul de stat – 37,85 milioane de lei

Donații – 48,41 milioane de lei

Filiale de partid – 437

Sedii în locațiune – 179

Sedii proprii – 14

Personal încadrat – 87

Estimarea cheltuielilor operaționale neraportate:

- potrivit monitorizării efectuate de Promo-LEX la nivelul oficiilor centrale și teritoriale ale partidelor politice, în anul 2016, 14 partide au avut în gestiune 171 sedii, 106 persoane angajate și 42 unități de transport în folosință, dintre care 38 de automobile ale partidelor și 4 automobile private;
- cheltuieli neraportate pentru *locățiunea și întreținerea sediilor* – 7 formațiuni politice în cuantum de 2 769 826 lei. PDM nu a raportat cel puțin 939 619 lei; PVE – 10 000 lei; PPRM – 23 800 lei; PPEM – 116 879 lei; PCRМ – 783 350 lei; PPS – 378 751 lei; PL – 517 427 lei;
- cheltuieli neraportate pentru *telecomunicații* – 7 formațiuni (PCRМ, PPPDA, PL, PPEM, PNL, PPS, PPPAS) în cuantum de 81 842 lei. PCRМ – 37 994 LEI;
- cheltuieli pentru *retribuirea muncii* – 3 formațiuni (PPPN, PPEM, PL) politice în cuantum de 967 019 lei.

Estimarea cheltuielilor pentru evenimente de promovare:

- potrivit datelor livrate de către monitorii Promo-LEX, pentru cele 1054 de evenimente desfășurate în anul 2016 de partidele politice din Republica Moldova, s-au parcurs cel puțin 172 004 km în țară și peste 30 000 km peste hotarele țării, pe cale aeriană;
- cel puțin 6 partide politice au efectuat cheltuieli pentru organizarea a 26 concerte (cu cel puțin 24 de artiști implicați), 37 de proteste, 18 marșuri, 5 congrese de partid etc.;
- cheltuieli neraportate pentru *manifestații publice* – din partea a 2 partide politice (PL, PPPDA) în cuantum de 30 275 lei;
- cheltuieli neraportate pentru *presă și materiale promoționale* – din partea a 2 partide politice (PLDM,

- PPEM) în cuantum de 30 800 lei;
- cheltuieli neraportate pentru *deplasări în țară și peste hotare*– din partea a 6 (PSRM, PCRM, PPEM, PL, PPȘ, PPPN) partide politice în cuantum de 171 491 lei;
 - cheltuieli neraportate pentru *alte cheltuieli* estimate de Promo-LEX – cadouri și donații oferite de 6 partide politice (PPPN, PDM, PL, PSRM, PPPDA, PPEM) în valoare totală de 442 189 lei.

Raportul "Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anului 2016" este realizat de Asociația Promo-LEX în cadrul proiectului "Monitorizarea civică a finanțelor partidelor politice și suport în aplicarea uniformă a cadrului juridic relevant în Moldova" și a Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate” finanțate de Ambasada Marii Britanii la Chișinău și respectiv de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate în raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor. În procesul de monitorizare au fost implicați 35 de monitori teritoriali, 5 coordonatori regionali și membrii Echipei Centrale a Programului de Monitorizare a Proceselor Democratice din partea Asociației Promo-LEX.